

Bostadsutskottets yttrande

1992/93:BoU1y

Ändrad handels- och föreningsregistrering

1992/93
BoU1y

Till lagutskottet

Lagutskottet har den 20 oktober 1992 beslutat att bereda bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1992/93:27 om ändrad handels- och föreningsregistrering jämte motioner.

Bostadsutskottet behandlar i detta yttrande förslagen såvitt avser överföringen av huvudmannskapet för handels- och föreningsregistren från länsstyrelserna till Patent- och registreringsverket.

Propositionen

Regeringen har genom proposition 1992/93:27 föreslagit riksdagen att anta förslag till ändringar i handels- och registerlagen (1974:157), lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar m.fl. lagar. Förslaget innebär att ansvaret för handels- och föreningsregistren förs över från länsstyrelserna till Patent- och registreringsverket (PRV) som utses till huvudman för verksamheten fr.o.m. den 1 januari 1993. Överföringen skall ske länsvis och vara avslutad senast vid utgången av år 1994.

Motionerna

I detta yttrande behandlas de med anledning av propositionen avgivna motionerna

1992/93:L5 av Bo Finnkvist och Lisbeth Staaf-Igelström (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om organisation och lokalisering av handels- och föreningsregistren.

1992/93:L6 av Olle Schmidt och Margitta Edgren (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om regional och lokal service vad gäller förenings- och handelsregisterhanteringen.

Handels- och föreningsregister förs av länsstyrelserna i resp. län. I handelsregistret registreras handelsbolag, enskilda näringsidkare samt ideella föreningar och stiftelser som idkar näring. I föreningsregistret registreras ekonomiska föreningar, bostadsrättsföreningar, sambruksföreningar och bostadsföreningar enligt äldre lagstiftning. Registren förs i dag inte i ADB-form. Vid ett mindre antal länsstyrelser finns dock datoriserade arbetsregister.

I propositionen anförts att handels- och föreningsregistren fungerar mycket olika vid olika länsstyrelser och att förhållandena på vissa håll är otillfredsställande. Enligt förslaget måste stor vikt läggas vid att åstadkomma en rationell handläggning så att ärendebalanserna skall kunna nedbringas. Genom att utveckla verksamheten till en samlad och samordnad firmaregistrering tillgodoses enligt regeringens förslag i huvudsak de krav på en rationell ordning som allmänheten kan ställa. Patent- och registreringsverket föreslås därför överta huvudmannskapet för verksamheten från länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 1993.

För att PRV successivt skall kunna bygga upp sin verksamhet vid övertagandet av länsstyrelsernas register och för att åstadkomma en smidig avveckling av arbetet inom respektive länsstyrelse föreslås att de olika länens register skall föras över till verket vid olika tidpunkter. Samtliga länsregister bör dock vara överförda senast den 31 december 1994. Intill dess överföringen sker ligger ansvaret för det faktiska arbetet med verksamheten kvar hos resp. länsstyrelse.

Enligt förslaget kommer centrala register hos PRV att ge en förbättrad service även på regional och lokal nivå jämfört med dagens situation. Verket har i dag en omfattande och varierande service gentemot näringslivet när det gäller aktiebolagsområdet. Motsvarande service kommer enligt förslaget att kunna lämnas när det gäller handels- och föreningsregistren. I sammanhanget framhålls också fördelarna med att informationen finns tillgänglig i ett centralt register.

Samtidigt som registerinformationen handhas centralt är det enligt förslaget värdefullt om informationen kan spridas regionalt och lokalt. Detta förutsätts kunna ske bl.a. genom de regionala utvecklingsfonderna, kommunala näringslivssekreterare samt kooperativa utvecklingscentra. Genom terminaluppkoppling mot PRV kommer registren att göras tillgängliga hos dessa instanser liksom hos banker m.fl. Även länsstyrelserna förutsätts ha ett starkt intresse av att genom terminaluppkoppling ha direkt tillgång till uppgifterna i de centrala registren.

Beskrivningen i propositionen av situationen för länsstyrelsernas handels- och föreningsregister är enligt motion L5 (s) överdrivet negativ. Vid de flesta länsstyrelser, och i vart fall vid den i Värmlands län, är expeditionstiderna enligt motionärernas mening helt godtagbara samtidigt som servicen väl motsvarar kundernas krav på tillgänglighet. Det anges mot bakgrund härav vara tveksamt att genomföra propositionens förslag. Det finns enligt motionärernas mening möjligheter att genom ett lämpligt avgiftssystem och datorisering åstadkomma en rationell verksamhet på länsstyrelserna. Skulle detta inte vara möjligt,

utan Patent- och registreringsverket blir huvudman för verksamheten, förordas dock att en alternativ placering av registret till Hagfors i stället för till Sundsvall prövas.

Det är enligt motion L6 (fp) olyckligt att propositionen inte uttryckligen tar ställning till hur den regionala och lokala servicen skall bibehållas vid ett förändrat huvudmannaskap för handels- och föreningsregistren. En centralisering av registerhanteringen får enligt motionärernas mening inte leda till en försämrad service i detta avseende. Enligt motionärerna kan förslaget därför accepteras endast under förutsättning av att en eller flera andra regionala och lokala instanser framgent kommer att upprätthålla en lika god service som länsstyrelserna hittills gjort. Riksdagen anges därför ha all anledning att ytterligare uppmärksamma dessa problem och säkerställa att PRV är skyldigt att ge en motsvarande god decentraliserad service.

Utskottet behandlar först frågan om överföring av *huvudmannaskapet för handels- och föreningsregistren* från länsstyrelserna till Patent- och registreringsverket.

Bakom det nu föreliggande regeringsförslaget ligger bl.a. en strävan att med användande av modern teknik få till stånd en rationell handläggning av handels- och föreningsregistreringen. Dessa strävanden synes delas också av motionärerna i motion L5 (s). Det frågan närmast gäller är vilken administrativ struktur som bäst svarar mot dessa strävanden. Utskottet har för sin del inte underlag för annan bedömning än att den av regeringen föreslagna ordningen torde ge förutsättningar för en rationell registerhantering. Även enligt bostadsutskottets mening bör sålunda Patent- och registreringsverket utses till huvudman och få totalt ansvar för verksamheten med handels- och föreningsregistren. Regeringens förslag i nu aktuell del tillstyrks. Motion L5 (s) såvitt nu är i fråga avstyrks.

När det gäller frågan om *den regionala och lokala servicen* efter det att Patent- och registreringsverket övertagit huvudmannaskapet för handels- och föreningsregistreringen vill utskottet anföra följande.

Bostadsutskottet delar uppfattningen i motion L6 (fp) om vikten av att en god regional och lokal service upprätthålls även efter det att ett centralt register upprättats. Denna uppfattning kommer också till uttryck i propositionen. Ett ändrat huvudmannaskap får inte innebära att registeranvändarnas möjligheter att få service på regional och lokal nivå försvåras. Den närings- och föreningsverksamhet det här är fråga om har normalt sett en lokalt begränsad omfattning som det är viktigt att värna om. En ändrad administrativ ordning för registreringen får inte leda till att befintliga eller nytillkommande verksamheter försvåras. Samtidigt kan det enligt utskottets mening hävdas att ett centralt datoriserat register i väsentliga avseenden kan komma att ge en förbättrad service även på regional och lokal nivå jämfört med dagens situation. Genom terminaluppkoppling mot PRV kommer registren sålunda att kunna göras tillgängliga hos en rad instanser som i dag inte har direkt tillgång till de olika länsstyrelseregistren. Det gäller bl.a. de regionala utvecklingsfonderna, kommunala näringslivssekreterare, kooperativa utvecklingscentra samt banker.

Mot bakgrund av det ovan anförda bör det enligt utskottets mening finnas goda förutsättningar för en oförändrad eller rent av förstärkt regional och lokal service i fråga om handels- och föreningsregistreringen. Med avseende på den betydelse denna service har för berörda näringsidkare och föreningar är det viktigt att dessa möjligheter till en förbättrad service verkligen tas till vara. Ett betydande ansvar för att så blir fallet åvilar naturligtvis Patent- och registreringsverket. Även berörda regionala och lokala instanser har ett ansvar för att så sker. Detta till trots kan det inte uteslutas att tillgången på regional och lokal service övergångsvis inte fullt ut svarar mot de behov som finns. Det får förutsättas att regeringen med uppmärksamhet följer frågan och vidtar de åtgärder som kan visa sig erforderliga för att de intentioner som väglett förslaget skall infrias.

I den mån förslaget i motion L6 (fp) inte kan anses tillgodosett genom det ovan anförda avstyrks det av utskottet.

Vad i propositionen och motionerna i övrigt anförts har, utifrån de aspekter bostadsutskottet har att beakta, inte givit anledning till erinran eller särskilt ställningstagande.

Stockholm den 10 november 1992

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

I beslutet har deltagit: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Knut Billing (m), Bertil Danielsson (m), Erling Bager (fp), Lennart Nilsson (s), Sören Lekberg (s), Mikael Odenberg (m), Rune Evensson (s), Ulf Björklund (kds), Britta Sundin (s), Birger Andersson (c), Marianne Carlström (s), Lars Stjernkvist (s) och Max Montalvo (nyd).

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Eva Zetterberg (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.